

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної ради Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
від 31.08.2018 року № 5 _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ департаменту освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської облдержадміністрації
від 24.04.2019 року № 285

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Кімнатне озеленення»

1 рік навчання
(216 год.)

Автор:

Кухар Ірина Миколаївна – завідувач організаційно-методичного відділу, керівник гуртків Івано-Франківського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Івано-Франківської обласної ради.

Рецензенти:

Волчовська-Козак О. Є. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології та екології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника».

Шиян Г.Г. – завідувач зоолого-рослинницького відділу, керівник гуртків Івано-Франківської міської дитячої екологічної станції Івано-Франківської міської ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма гуртка з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Кімнатне озеленення» спрямована на реалізацію в гуртках, творчих об'єднаннях закладів позашкільної освіти. Програма розрахована на вихованців віком 10-17 років, передбачає один рік навчання за основним рівнем – 216 годин, 6 годин на тиждень.

Програма складена з урахуванням змісту Природничої освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти та державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.

Навчальна програма передбачає загальне ознайомлення з еколого-біологічними особливостями квітково-декоративних рослин закритого і відкритого ґрунту; їх значенням в природі та у житті людини; формування екологічної та естетичної культури вихованців.

Рослинництво дає змогу не тільки озеленити та прикрасити приміщення та навколишню територію, але й сприяє вихованню шанобливого ставлення до природи, дарує естетичну насолоду, розвиває творчі здібності особистості, формує почуття прекрасного.

Набута сукупність знань, навичок, сформованих умінь та якостей особистості становитиме основу для системного підходу до вивчення шкільного курсу біології рослин; сприятиме активізації пізнавальної діяльності вихованців.

Мета програми полягає у формуванні базових компетентностей у процесі занять по внутрішньому озелененню приміщень.

Основні завдання передбачають формування компетентностей:

пізнавальної: розширення та поглиблення знань з рослинництва, ознайомлення з різноманіттям кімнатних рослин, усвідомлення їх значення для людини, ознайомлення з основами дослідницької діяльності.

практичної: використання набутих знань у повсякденному житті та побуті, формування умінь вирощування та догляду за кімнатними рослинами.

творчої: розвиток творчої ініціативи, формування творчих здібностей, потреби у творчій самореалізації та самовдосконаленні; розвиток спостережливості, уваги, формування досвіду проектної та дослідницької діяльності.

соціальної: уміння застосовувати набуті знання на практиці; формування екологічної культури, розвиток позитивних якостей емоційно-вольової сфери: працелюбства, наполегливості, самостійності, відповідальності, здатності працювати в команді.

Програмою передбачено проведення групових, парних та колективних форм роботи. Особливу роль слід приділити проведенню практичних, лабораторних та дослідницьких робіт. Заняття можуть бути проведені у формі екскурсій до спеціалізованих господарств, квіткових магазинів, теплиць тощо.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, участь у конкурсах, конференціях, виставках, захист дослідницького проекту або формування порт фоліо.

Враховуючи вікові особливості школярів програмою передбачається використання різноманітних форм і методичних прийомів в подачі матеріалу, пропонується участь у еколого-натуралістичних масових заходах «День юного натураліста», «Галерея кімнатних рослин», «Парад квітів біля школи», «Юний дослідник» тощо. Керівник гуртка, працюючи за програмою повинен: формувати в учнів навички культури праці, стежити за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог і правил техніки безпеки. Планувати роботу гуртка потрібно так, щоб теоретичний матеріал відповідав даній порі року, проводити фенологічні спостереження та екскурсії.

Навчання у гуртку не потребує спеціальної підготовки та знань. Навчальний матеріал програми адаптований до занять з вихованцями різного рівня підготовленості. У гурток приймаються діти, які виявляють інтерес до рослинного світу.

Керівник гуртка в установленому порядку може вносити зміни до розподілу навчального часу на вивчення окремих тем програми, враховуючи рівень підготовки, вік, інтереси вихованців, стан матеріально-технічної бази закладу в якому працюють гуртки.

Середній рівень, один рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Біологічні особливості кімнатних рослин.	15	15	30
3.	Догляд за кімнатними рослинами.	15	30	45
4.	Шкідники та хвороби кімнатних рослин.	15	21	36
5.	Живлення кімнатних рослин.	15	21	36
6.	Розмноження та пересадка кімнатних рослин.	21	30	51
7.	Фітодизайн	3	9	12
8.	Підсумкове заняття	3	-	3
	Всього	90	126	216

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка, завданнями, що стоять перед гуртківцями. Правила техніки безпеки. Класифікація рослинного світу. Значення рослин у житті людини.

2. Біологічні особливості кімнатних рослин (30 год.)

Теоретична частина. Різноманітність і значення рослинного світу. Як рослини стали кімнатними. Будова рослинної клітини. Морфологія рослин. Корінь, стебло, пагін, квітка, їх будова, функції, видозміни. Фотосинтез. Організм рослини як єдине ціле. Мікроскоп, його будова. Правила роботи з мікроскопом.

Практична частина. Вивчення будови клітини під мікроскопом. Робота з постійними та змінними рослинними препаратами. Виготовлення мікропрепаратів.

Дослідницька частина.

Проведення дослідів та спостереження за процесом фотосинтезу на рослинах, які знаходяться у кабінеті (за вибором).

Досліди щодо впливу зовнішніх чинників на рослини.

3. Догляд за кімнатними рослинами (45 год.)

Теоретична частина. Вимоги рослин до вологості ґрунту, вологості повітря, температури в залежності від їх біологічних особливостей та пори року. Температура води та правила поливу рослин у періоди росту і спокою. Світлолюбиві і тіневитривалі рослини. Правила формування крони рослин. Проріджування та обрізка рослин. Сумісність кімнатних рослин.

Практична частина. Вивчення видового різноманіття квіткових рослин. Етикування кімнатних рослин. Розміщення рослин щодо їх вимог до світла і температури. Поливання та обприскування рослин. Обмивання стебел і листків рослин. Розпушування ґрунту в горшках.

Експерсія в салони-магазини квітів, відвідування виставок, участь у конкурсах, акціях «Юний дослідник», «Внутрішнє озеленення» і ін.

Дослідницька частина.

Вплив температури на ріст і розвиток рослин.

Фотоперіодизм у рослин.

Спостереження за рослинами-антагоністами.

3. Шкідники та хвороби кімнатних рослин (36 год.)

Теоретична частина. Поширені шкідники кімнатних рослин, їх особливості. Способи боротьби з шкідниками (агротехнічні, хімічні, біологічні, механічні). Хімічний метод боротьби зі шкідниками та хворобами. Техніка безпеки під час роботи з отрутохімікатами. Хвороби кімнатних рослин; способи їх попередження, боротьба з ними.

Практична частина. Спостереження за станом кімнатних рослин з метою виявлення ознак хвороби чи шкідників. Вивчення шкідників кімнатних рослин, боротьба з ними. Знезараження від шкідників біологічним та механічним шляхом.

Дослідницька частина.

Фенологічні спостереження за відновленням рослин після хвороби.

Вплив хімічних засобів знезараження на ріст і розвиток рослин.

Спостереження за рослинами, які знезараженні від шкідників біологічним та механічним шляхом.

4. Живлення кімнатних рослин (36 год.)

Теоретична частина. Живлення рослин. Добрива, види добрив. Стимулятори та інгібітори росту рослин. Біологічне, хімічне та мінеральне підживлення рослин.

Практична частина. Виготовлення підживлюючих сумішей і розчинів. Складання календаря підживлення кімнатних рослин.

Дослідницька частина.

Фенологічні спостереження за ростом та розвитком рослин після різних видів підживлення рослин.

Вплив відвару цибулиння на ріст і розвиток кімнатних рослин.

Вплив розчину дріжджів (бананової шкірки, ячної шкарлупи і ін.) на ріст і розвиток рослин.

Порівняльна характеристика впливу стимуляторів та інгібіторів на ріст і розвиток рослин.

5. Розмноження та пересадка кімнатних рослин (51 год.)

Теоретична частина. Кімнатні рослини, які розмножуються насінням, їх особливості. Штучне запилення кімнатних рослин з метою одержання стиглого насіння. Вегетативне розмноження кімнатних рослин. Рослини, які розмножуються поділом куща, кореневищ, вусами, бульбами, щепленням. Техніка і строки вегетативного розмноження кімнатних рослин. Умови, необхідні для укорінення живців, відводків. Правила пересаджування рослин; умови, необхідні для росту і розвитку рослин. Пікування. Грунт, земляні суміші, дренаж. Вимоги рослин до посуду, обробка посуду перед посадкою. Перевалка.

Практична частина. Розмноження рослин поділом кущів, кореневищ, живцями. Розмноження рослин вусами, бульбами, щепленням. Догляд за рослинами. Пікування рослин. Перевалка та пересадка кімнатних рослин.

Дослідницька частина.

Спостереження за появою сходів, ростом і розвитком рослин.

Виявлення кращих термінів і способів вегетативного розмноження певних видів рослин.

Вплив різних видів ґрунтів (пісок, керамзит, перегній і ін.) на швидкість вкорінення живців.

Вплив температури на швидкість вкорінення живців.

Вплив стимуляторів на ріст і розвиток рослин.

Екскурсія в салони-магазини квітів, відвідування виставок, участь у конкурсах, акціях «Юний дослідник», «Внутрішнє озеленення», «Парад квітів біля школи» і ін.

6. Фітодизайн (21 год.)

Теоретична частина. Фітодизайн. Фрагментарне і комплексне озеленення.

Практична частина. Створення міні-садів. Створення панно із сукулентів та композицій із рослин згідно сучасних тенденцій фітодизайну.

Дослідницька частина.

Спостереження за рослинами-симбіютами в композиції.

Рослини-антагоністи в композиції.

7. Підсумкове заняття (3 год.)

Практична частина. Підведення підсумків роботи. Виставка робіт, проведення вікторин, конкурсів. Нагородження вихованців гуртка.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правила поведінки та техніки безпеки під час занять;
- розмаїття рослинного світу;
- заходи боротьби з шкідниками і хворобами рослин;
- особливості догляду за кімнатними рослинами;
- основні методи розмноження кімнатних рослин;
- основні правила внутрішнього озеленення;
- сучасні тенденції фітодизайну.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- вирощувати та вести догляд за кімнатними рослинами;
- проводити та описувати проведені дослідження;
- виготовляти ґрунтосуміші;
- грамотно використовувати добрива;
- використовувати стимулятори при розмноженні рослин;
- володіти технікою живцювання;
- самостійно аналізувати якість виконаної роботи.

Вихованці мають набути досвід:

- проведення дослідницької роботи;
- вирощування та догляду за кімнатними рослинами;
- виступів на учнівських конференціях, захисті дослідницьких робіт;
- дистанційної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кімнатні рослини у навчально-виховному процесі з біології / М.М.Барна, Л.С.Барна, О.О.Семенів, Г.Ф.Яцук. – Тернопіль: Богдан, 2006. – 160с.
- 2.Брайон О.В. Фізіологія для допитливих. / О.В.Брайон. – Київ: Український фітосоціологічний центр, 2003. – 219с.
- 3.Базалій В.В. Рослинництво / В.В. Базалій, О.І. Зінченко, Ю.О.Лавриненко – Херсон: Грін, 2015. – 520 с.
- 4.Костина-Касстанелли Н.Н. Комнатные деревья и кустарники / Н.Н. Костина-Касстанелли. – Харьков:Клуб Семейного Досуга, 2015. – 190 с.
5. Костина-Касстанелли Н.Н. Вьющиеся растения и лианы / Н.Н. Костина-Касстанелли. – Харьков:Клуб Семейного Досуга, 2015. – 190 с.
- 6.Костина-Касстанелли Н.Н. Красивоцветущие и декоративные растения / Н.Н. Костина-Касстанелли. – Харьков:Клуб Семейного Досуга, 2015. – 190 с.
- 7.Святенко Ю.Б. Кімнатне квітникарство/Ю.Б.Святенко – Херсон: Ранок,2009. – 160с.
- 8.Чумак П.Я. Квіти без шкідників та хвороб / П.Я.Чумак. – Київ:Основа, 2000. – 164с.
- 9.Панченко С.М. Дослідницька робота школярів з біології / С.М Панченко, Л.В.Тихенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 368 с.
- 10.Терлецький В.К. Дивовижне у світі рослин / В.К.Терлецький. – Київ: Урожай,1990. – 2005 с.